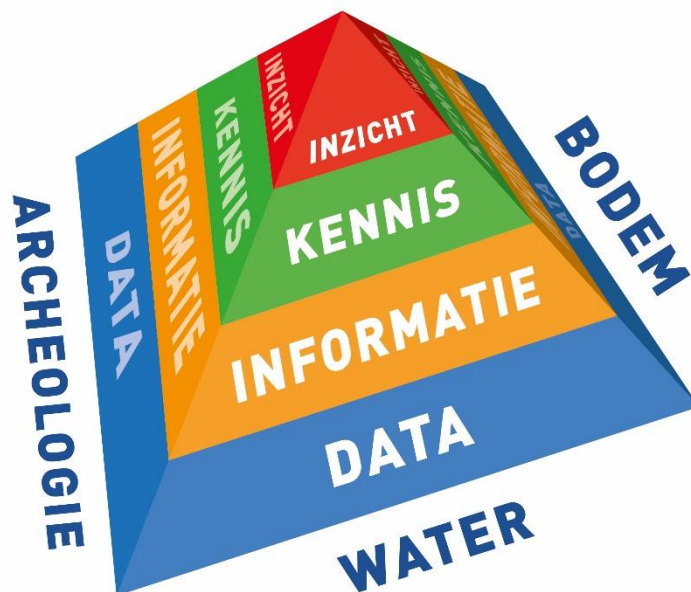

CCvD Datastandaarden

Jaarplan 2023

- Definitief -

Dit jaarplan 2023 is ter vaststelling voorgelegd aan het CCvD Datastandaarden op 25 november 2022 en ter bekrachtiging door het bestuur SIKB en het Directeurenoverleg van het IHW en de directeur van Stichting RIONED op respectievelijk 2 februari 2023, 16 december 2022 en 8 februari 2023.

Inhoudsopgave

1. Missie	3
2. Trends en ontwikkelingen	5
3. Terugblik 2022	6
3.1 Algemeen	6
3.2 SIKB0101 - Bodem	6
3.3 Aquo - Water.....	7
3.4 SIKB0102 - Archeologie.....	7
3.5 GWSW - Stedelijk water / Riolering	8
4. Vooruitblik en activiteiten 2023	9
4.1 Algemeen	9
4.2 SIKB0101 - Bodem	10
4.3 Aquo - Water.....	10
4.4 SIKB0102 - Archeologie.....	11
4.5 GWSW - Stedelijk water / Riolering	11
Bijlage 1 Samenstelling CCvD Datastandaarden	12
Bijlage 2 Afkortingen en begrippen	13

1. Missie

SIKB, IHW en Stichting RIONED ontwikkelen en beheren datastandaarden voor de digitale uitwisseling van data in de domeinen Bodem, Water, Archeologie en Stedelijk Water. Bovendien zetten de drie organisaties zich in voor het bevorderen en ondersteunen van het gebruik van deze standaarden.

Het doel van deze datastandaarden is een foutloze digitale uitwisseling van gegevens binnen de gehele informatieketen (inwinning – verwerking – analyse/interpretatie – publicatie/gebruik, o.a. via 'Open Data'). De datastandaarden worden zowel gebruikt door marktpartijen als overheden.

Reikwijdte

Onder besluitvorming van het CCvD Datastandaarden vallen de volgende standaarden:

- SIKB0101 (bodem)
- Aquo (water)
- SIKB0102 (archeologie)
- GegevensWoordenboek Stedelijk Water/GWSW (riolering)

Als onderdeel van de standaarden SIKB0101 en Aquo valt tevens het Informatiemodel (IM)Metingen onder de besluitvorming van het CCvD Datastandaarden.

Ontwikkelen en beheren conform (inter-)nationale standaarden

Uitgangspunt is dat de standaarden die onder het beheer van het CCvD Datastandaarden vallen aansluiten op de NEN3610 (nationale standaard voor geo-informatie) en worden aangemeld en gepubliceerd op de pas-toe-of-leg-uit lijst van Open Standaarden van Forum Standaardisatie. Voor Aquo en GWSW zal de komende jaren ook de nieuwe NEN2660 (Regels voor informatiemodellering van de bebouwde omgeving) een belangrijk uitgangspunt vormen. IM Metingen is gebaseerd op, en een nadere (Nederlandse) uitwerking van, de ISO 19156 (Observations & Measurements). Tevens is uitgangspunt dat het beheer op de standaard door het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid is gekwalificeerd als 'Uitstekend Beheer'.

Bevorderen van het gebruik

Het bevorderen van het gebruik van de standaarden omvat:

- Bekend stellen (publiceren via de websites van SIKB, IHW en Stichting RIONED, gerichte informatie aan direct betrokkenen)
- Technische en functionele ondersteuning (via helpdesks, gebruikersbijeenkomsten)
- Uitdragen en promoten van nut en noodzaak (via publicaties, informatiebijeenkomsten, presentaties)
- Ontwikkelen en beschikbaar stellen van ondersteunende tooling (testbestanden, validatie-instrumenten, presentatie-instrumenten, e.d.)

CCvD Datastandaarden: gremium voor afstemming over sectoren heen

Het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Datastandaarden is een gezamenlijk initiatief van SIKB en IHW, waarbij Stichting RIONED in 2017 is aangesloten. De taakstelling en werkwijze van het CCvD-Datastandaarden zijn vastgelegd in een samenwerkingsnotitie en reglement, die in juni 2017 door de besturen van SIKB en Stichting RIONED en het managementteam van IHW zijn vastgesteld.

Het CCvD Datastandaarden is samengesteld uit vertegenwoordigers van overheden, marktpartijen en kennisinstituten. Deelnemers aan het college vertegenwoordigen een bepaalde doelgroep. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen 'datagebruikers', 'ontwikkelaars' en 'adviseurs/derden'. Zie voor de samenstelling bijlage 1.

Het secretariaat van het CCvD-Datastandaarden wordt gefaciliteerd door SIKB. De vergaderlocatie wordt gefaciliteerd door IHW (Amersfoort).

Voor meer informatie over de context en de werkwijze van het CCvD Datastandaarden wordt verwezen naar de 'Samenwerkingsnotitie CCvD Datastandaarden SIKB-IHW-RIONED' en het 'Reglement CCvD Datastandaarden' die zijn te vinden op www.sikb.nl/ccvddatastandaarden. Hier vindt u tevens verslagen van het overleg en verdere informatie over het CCvD.

In het voorliggend Jaarplan 2023 wordt na een korte weergave van de werkzaamheden in 2022 een weergave gedaan van de geplande werkzaamheden voor 2023.

2. Trends en ontwikkelingen

SIKB, IHW en Stichting RIONED willen het werkveld faciliteren met actuele standaarden in de werkvelden Bodem, Water, Archeologie en Stedelijk Water. Dit betekent dat continu wordt geanticipeerd op ontwikkelingen in de omgeving die raken aan de uitwisseling van data. Op dit moment zijn de volgende trends aan de orde:

- Toenemende behoefte om **data over sectoren heen te delen**. Verbindende factor is hierin het aspect 'Ruimte'. Sectorale informatie wordt steeds vaker benaderd als informatie over een domein 'op enig moment, op een plek op aarde'. Een transformatie van administratieve informatie naar locatie gebonden informatie is gaande.
- De **Omgevingswet** vraagt om openbaar beschikbare informatie. De toekomstige informatiestructuur wordt momenteel vormgegeven in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Via linked data zijn het informatiemodel en datasets van stedelijk waterbeheerders via het GWSW beschikbaar en worden de termen voor de waterbeheerders ontsloten vanuit de Aquo-standaard. Goed beheer van termen en modellen vraagt om afstemming over de sectoren heen waarbij het de uitdaging blijft om de herkenbaarheid voor de huidige gebruikers te bewaken.
- De **Wet Basisregistratie Ondergrond** (BRO) is eind 2015 door de Eerste en Tweede Kamer aangenomen en sinds 1 januari 2018 in werking. In 2022 is fase 1 van de BRO afgerond en komt deze in de beheerfase. De komende jaren zal invulling worden gegeven aan de vormgeving van fase 2 van de BRO waarbinnen de BRO wordt uitgebreid met data over de milieukwaliteit van de data. Bij de ontwikkeling van de koppelvlakken voor fase 2 zal zo veel mogelijk worden gemaakt van de Open Standaard SIKB0101. SIKB voert samen met Geonovum de regie op het standaardisatieproces.
- De **Wet Digitale Overheid** (voorheen GDI) en PTOLU-lijst bieden mogelijkheden om het gebruik van onze standaarden beter te borgen en verder te stimuleren. Tevens verdient het de aanbeveling wettelijke ontwikkelingen altijd hand in hand te laten plaats vinden met deze bestaande standaarden.
- Doorontwikkeling in **Samenhang van de geo(basis)registraties** (DiS Geo) wat moet leiden tot een meer samenhangend ontwerp en informatiemodel voor de fysieke en virtuele objecten en op termijn van enkele jaren (richtjaar 2025) tot een samenhangende objectenregistratie. Hier komt op termijn de nationale Digital Twin Fysieke Leefomgeving bij, waarin data op basis van onze standaarden gebruikt zal worden.
- Zowel op internationaal niveau (INSPIRE) als nationaal niveau (Geonovum, BIM-loket), maar ook middels wetgeving (Wet Digitale Overheid en afgeleide architecturen zoals NORA) worden **afspraken** gemaakt die de sectorale standaarden raken.
- **Digitaal werken en gegevens uitwisselen/delen** wordt in de keten steeds meer dagelijkse praktijk. Naast technische afspraken worden afspraken gemaakt over de inhoud en kwaliteitsaspecten van specifieke datasets. Technisch gezien vindt continue ontwikkeling plaats op het gebied van standaardisatie en harmonisatie van het digitaal delen van data. Onze standaarden dragen bij aan het realiseren van de ambitie van de overheden voor een federatief datastelsel, zoals geformuleerd in de Interbestuurlijke Datastrategie.
- **Internationalisering** zien we als een belangrijke stap om de toekomst van de standaarden te garanderen. Leveranciers bedienen een internationale markt en acceptatie van een standaard hangt ook af van de internationale acceptatie. Dit vraagt van datastandaarden ook steeds meer aansluiting bij ISO- en CEN-normen en ontwikkelingen bij o.m. OGC en W3C.

3. Terugblik 2022

3.1 Algemeen

Op de verschillende standaarden wordt regulier beheer en onderhoud gepleegd volgens een goed geolied proces. Er waren geen grote (X) wijzigingen ter besluitvorming. Besluitvorming had met name betrekking op kleinere uitbreidingen en aanpassingen naar aanleiding van gebruikerswensen. De focus ligt vooral op de toepassing en het gebruik van onze standaarden.

Het CCvD Datastandaarden is in 2022 vier keer bijeengewees (maart – juni - september - november). De opkomst was over het algemeen goed: 80-100%. De onderwerpen waren divers en informatief. De discussies vonden plaats in een constructieve sfeer. In de samenstelling van het CCvD hebben geen personele wijzigingen plaatsgehad. De afvaardiging namens softwareleveranciers voor stedelijk waterbeheer is nog niet ingevuld. Ook vanuit de Archeologie behoeft het CCvD nog altijd aanvulling.

De focus in de agenda lag op:

- Besluitvorming aangaande (wijzigingen op) de standaarden
- De standaarden in een bredere context (zowel ICT-matig als beleidsmatig)
 - Stakeholderanalyse
 - BORius – Beheer Openbare Ruimte Informatie- en Uitwisselstandaarden
 - BRO
 - Digital Twin
 - Digitale Delta
 - BOMOS
 - Domeintabellenservice en versiebeheer

3.2 SIKB0101 - Bodem

Op 24 juni zijn door het CCvD enkele kleine wijzigingen op het model en de domeintabellen vastgesteld (respectievelijk versie 14.7 van SIKB0101). Op 25 november 2022 zijn enkel wijzigingen op domeinwaarden vastgesteld.

In 2022 is verder voortgang gemaakt met de implementatie van actuele versies van SIKB0101. Een inhaalslag op het uitfaseren van oude versies is nagenoeg afgerond. Alle systemen in gebruik bij adviesbureaus en overheden gebruiken minimaal versie 13 maar bijna allemaal versie 14. Enkele laboratoria (Eurofins Analytico, Eurofins Omegam) blijven echter nog achter bij het ondersteunen van actuele versies. Hierover worden gesprekken gevoerd om deze laboratoria alsnog over te laten stappen op actuele versies.

SIKB voerde het secretariaat over het Platform Informatiebeheer (overleg met overheden, gezamenlijk georganiseerd met RWS-WVL/Bodem+). Binnen dit overleg vindt afstemming plaats met de wensen ten aanzien van gegevensbeheer bodem binnen de decentrale overheden (gemeenten en omgevingsdiensten).

In verschillende overleggen is ondermeer aandacht besteed aan het lopende onderzoek naar de opname van bodemkwaliteitsgegevens in de BRO. De werkzaamheden voor BRO Fase 2 zijn inmiddels opgestart. De standaardisatie voor BRO Fase 2 wordt vormgegeven door SIKB in nauwe samenwerking met Geonovum.

3.3 Aquo - Water

IHW is in 2022 verder gegaan met het invullen van haar visie op de doorontwikkeling van de Aquo-standaard:

In 2022 is het beheerteam begonnen aan de kwaliteit verbetering op de Aquo-standaard. Nu alle drie de pijlers van de Aquo-standaard in één omgeving (Aquo Wiki) beschikbaar zijn, wordt inzichtelijk waar er koppelingen tussen domeinwaarden en begrippen missen en dat niet alle begrippen voorzien zijn van de categorie waar ze betrekking op hebben. Deze verbeteringen op de 8.422 begrippen en ca. 65.000 domeinwaarden lopen na dit jaar nog door.

Er is een start gemaakt met het project voor de doorontwikkeling van de modellen over de lijn van Model Driven Design (MDD). Hierin wordt ook gekeken naar de mogelijkheid om van IM Metingen een semantisch model te ontwikkelen met daaronder uitwisselmodellen voor verschillende doelgroepen en berichtenmodellen. Ook de IMWA modellen worden in dit project tegen het licht gehouden. De inventarisatie zal eind 2022 afgerond zijn.

Er zijn verschillende online bijeenkomsten geweest om de Aquo-standaard en het zoeken op de Aquo Wiki uit te leggen aan gebruikers.

Op de acceptatie omgeving is pré Aquo de NCS opgenomen. Hiermee werd voor gebruikers heel inzichtelijk hoe alles eruit komt te zien, veel duidelijker dan aan de hand van een wijzigingsvoorstelformulier zou kunnen. Na besluitvorming door het CCvD Datastandaarden zal de NCS worden opgenomen in de Aquo-standaard en op de productie omgeving van de Aquo Wiki worden gezet.

Voor 2022 werd er verder een grote wijzigingen op het model verwacht. Er loopt met RWS een project om besturingsadviezen uit IWP eenduidig uit te kunnen wisselen via Aquo. Dit project heeft vertraging opgelopen door personele wisselingen zowel bij RWS als bij IHW. Het gaat komend jaar verder opgepakt worden.

Per 1 januari 2022 is IHW verantwoordelijk geworden voor het beheer en verder ontwikkeling van de Digitale Delta API familie. Er is dit jaar een aantal community bijeenkomsten geweest waarin API's verder ontwikkeld zijn. Het enthousiasme is groot. Er wordt momenteel de laatste hand gelegd aan de waterkwaliteit API.

3.4 SIKB0102 - Archeologie

De inspanningen rondom de standaard SIKB0102 zijn ook in 2022 voornamelijk gericht geweest op de bevordering van de implementatie.

Adaptatie van digitale uitwisseling in de sector vraagt nog altijd de nodige aandacht maar wordt stap voor stap steeds meer gemeengoed. In 2022 zijn diverse overleggen geweest met de actoren in de keten om de digitale uitwisseling verder te verbeteren. De discussies zijn veelal inhoudelijk van aard en vooral gericht op de bredere context van het deponeren van vondsten. Technisch voldoet SIKB0102.

Het aantal partijen in de keten dat gebruik maakt van SIKB0102 neemt nog steeds toe. Het provinciale systeem voor het aanleveren van de gegevens over vondsten, Archeodepot, wordt inmiddels gebruikt door alle provincies (m.u.v. Noord-Holland). In 2022 wordt een pilot uitgevoerd met vier gemeenten waarbij wordt gekeken of ook gemeentelijke depots kunnen aansluiten. Met aanlevering van de data via Archeodepot is ook de aanlevering naar DANS geborgd waarmee de sector langzaam toegroeit naar 1 loket voor aanlevering. Een aantal beoogde ontwikkelingen rond ARCHIS is door personele een aanbestedingsproblemen enigszins gestagneerd.

Eind 2022 zijn enkele wijzigingen in de domeintabellen van SIKB0102 doorgevoerd (versie 4.4) en is het uit elkaar trekken van het versiebeheer op het model en de domeinwaarden geëffectueerd binnen de documentatie.

3.5 GWSW - Stedelijk water / Riolering

In november 2021 is Gegevenswoordenboek Stedelijk Water versie 1.5.2 voorgelegd aan het CCvD. Deze is na vaststelling door het CCvD begin 2022 gepubliceerd. Belangrijkste onderdeel daarvan was de verbetering en uitbreiding van GWSW-Geo (presentatiemodel met stijlen en symbolen voor GIS-presentaties van rioleringsobjecten). Eind 2022 is versie 1.6 van het GWSW ter vaststelling voorgelegd aan het CCvD. Naast een aantal wijzigingsvoorstellen voor GWSW-Basis komt daarmee de nieuwe module GWSW-Kengetallen beschikbaar, die waterschappen en gemeenten in staat zal stellen op uniforme wijze de benodigde data voor het maken van afvalwaterprognoses bijeen te brengen.

Na grote veranderingen in 2021 heeft de GWSW beheerorganisatie in 2022 een stabiel jaar gehad met ruimte voor inwerken van de nieuwe modelleers en het verder documenteren van de kernprocessen, modelleerprincipes en tooling (applicaties en server-inrichting). In toenemende mate wordt overlegd, afgestemd en samen gewerkt met het IMBOR modelleerteam van CROW als opmaat voor de BORius-samenwerking waarbij het GWSW en het IMBOR op termijn zullen zwaluwstaarten.

Na de ingrijpende ontwikkelingen op het gebied van visuele inspectie in voorgaande jaren is in 2022 alleen gewerkt aan het verbeteren van de RibX validator.

In 2022 is hard gewerkt aan de herziening en uitbreiding van de PDOK-uitlevering met nieuwe kaartlagen (zoals aansluitleidingen) en een speciale service voor de waterschappen met kaartlagen onder het thema Afvalwaterketen. Begin 2022 is ook een nieuwe generieke omzetter als generieke en vrij beschikbare applicatie op het GWSW-dataplatform afgerond, waarmee GWSW-bestanden (in RDF/Turtle) kunnen worden geconverteerd naar CityGML, de OGC standaardtaal voor digital twins. Eind 2022 werden daar ook webservices voor ingeregeld, zodat CityGML-bestanden geautomatiseerd in vervolprocessen gebruikt kunnen worden. De ketenautomatisering van bronbestand via de GWSW-standaard naar allerlei toepassingen zal daardoor in 2023 een flinke stap maken.

Stichting RIONED heeft daarnaast veel tijd en energie gestoken in de bevordering en ondersteuning van adoptie en gebruik van de standaard, onder meer door communicatie, proefprojecten, op het opleiden van GWSW-adviseurs, en de ondersteuning bij en de toetsing van de implementatie van het GWSW in de softwareapplicaties.

Eind 2022 stonden op de GWSW-server inmiddels rioleringsdatasets van 180 gemeenten. Ook de waterschappen kunnen via voorzieningen van Het Waterschapshuis hun rioleringsdata conform de GWSW-standaard naar de GWSW-server en PDOK publiceren. Vijftien waterschappen maken daar inmiddels gebruik van.

4. Vooruitblik en activiteiten 2023

4.1 Algemeen

Alle relevante standaarden voor data-uitwisseling in de domeinen Bodem, Archeologie en (stedelijk) Water zijn sinds 2017 onder één dak. SIKB, IHW en Stichting RIONED willen waar mogelijk en zinvol gezamenlijk toewerken naar inhoudelijke afstemming van de standaarden. De samenwerking van SIKB, IHW en Stichting RIONED faciliteert de mogelijkheden om data over sectoren heen te delen, zoals velen dat graag willen.

Toekomstbestendigheid is voor een succesvolle implementatie van standaarden een belangrijk gegeven. Zowel in het beheer van de versie vandaag als in visie op de ontwikkelingen in overheidsbeleid en ICT.

Het Centraal College van Deskundigen heeft zich de afgelopen jaren bewezen als betrouwbare 'hoeder' van datastandaarden in de domeinen van Bodem, Archeologie en (stedelijk) Water. Zorgvuldig en transparant beheer zijn sleutelbegrippen. Ontwikkelingen als DSO en BRO vragen eveneens om goed beheer van standaarden. Het CCvD zal actief het gesprek blijven opzoeken om de positie van de standaarden onder haar beheer te borgen en waar mogelijk en gewenst haar ondersteuning aan te bieden bij de governance van andere standaarden.

De positionering van het CCvD Datastandaarden met aandacht voor de meerwaarde van harmonisatie en een transparante en onafhankelijke besluitvorming vraagt blijvende aandacht. Het komend jaar wordt een stakeholderanalyse uitgevoerd om te bepalen waar de komende jaren accenten zullen worden gelegd. Deze analyse wordt uitgevoerd in relatie tot de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen in onze domeinen. Ook ontwikkelingen Europees niveau houden we hierbij scherp in de gaten. De stakeholderanalyse vormt de basis voor een Roadmap voor de komende jaren. Op onderdelen (met name vertegenwoordiging ontwikkelaars domeinen water en archeologie) zal het CCvD worden versterkt.

De implementatie van standaarden zal door het CCvD actief worden gemonitord en gecommuniceerd. SIKB is in 2023 voornemens om het niveau van implementatie expliciet inzichtelijk te maken en de resultaten hiervan actief met het CCvD te delen. In samenwerking met het Forum Standaardisatie zal aandacht worden gevraagd voor het gebruik van open standaarden bij nieuwe ICT-ontwikkelingen van de overheid.

In 2023 zullen we specifiek inzoomen op landelijke standaardisaties die onze sectorale standaarden raken. Met name de nieuwe NEN3610:2022 en ISO19156 (OMS) zijn aan de orde. Dergelijke ontwikkelingen grijpen vaak stevig in op bestaande implementaties (X-wijzigingen). De meerwaarde wordt niet altijd gezien. We zullen in samenspraak met gebruikers goed moeten kijken wat de impact is van deze ontwikkelingen en op welke wijze en op welk moment adaptatie plaats kan vinden. Waar nodig zullen we verbindingen leggen met andere beheerorganisaties.

Het beheerproces rond het door SIKB en IHW gezamenlijk ontwikkelde en geïmplementeerde model IM Metingen blijft onderwerp van afstemming. De beheerorganisaties SIKB, IHW en Stichting RIONED blijven ook in 2023 streven naar verdere harmonisatie van de wijze waarop de standaarden worden beheerd.

Voor 2023 zijn vier vergaderingen gepland (maart – juni – september – november). De vergadering in september is optioneel, afhankelijk van de agenda.

Conform de vastgestelde releaseplanning vindt zo nodig besluitvorming plaats over van middelgrote wijzigingen (Y) in juni en grote wijzigingen (X) in november.

4.2 SIKB0101 - Bodem

De focus blijft ook de komende jaren liggen op het faciliteren van een optimale data-uitwisseling binnen de keten van het bodembeheer. Waar noodzakelijk zullen verbeteringen in de standaard worden doorgevoerd.

De datum voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet is wederom naar achteren geschoven (nu beoogd 1 juli 2023??) waardoor de eventuele aanpassingen op SIKB0101 ter voorbereiding hierop ook een langere doorlooptijd kennen. Het komend jaar zullen we bezien op welke onderdelen de standaard SIKB0101 nog verdere aanpassing behoeft om de informatievoorziening binnen de bodemketen ook na van kracht wording van de Omgevingswet volledig te ondersteunen.

De samenwerking met de BRO-organisatie zal in 2023 verder worden doorgezet. SIKB heeft opdracht gekregen de standaardisatie voor BRO Fase 2 vorm te geven. Uitgangspunt hierbij is dat gebruikt wordt gemaakt van SIKB0101 volgens de PTOLU-principes. Waar nodig zullen aanpassingen in de standaard worden doorgevoerd.

Daarnaast zullen we aangehaakt blijven bij ontwikkelingen rond (Digitaal Stelsel) Omgevingswet, Stelseloverleg Geostandaarden (Geonovum), NEN3610, Observations & Measurements - and Samples - (OGC/ISO 19156), Data Soil Exchange (ISO 28258), etc. en waar nodig inbreng leveren en afstemmen.

SIKB gaat verder met het verankeren van digitaal werken in de protocollen die onderdeel vormen van (wettelijke) certificatieschema's zoals de BRL SIKB 1000 (partijkeuringen), 2000 (veldwerk milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek) en 2100 (mechanisch boren). Specifieke aandacht zal er verder zijn voor de nieuwe NEN-EN-ISO 14688 /NEN 8991 op de gegevensuitwisseling van (geologische) boorbeschrijvingen. Daarnaast is de ontwikkeling van de NEN 6693 (de Nederlandse implementatie van NEN-EN-ISO 25177 die ook NEN 5104 (textuurbeschrijving) en NEN 5706 (verontreinigingskenmerken) integreert) van belang. Vanuit dataperspectief wordt gestuurd op harmonisatie door de sectoren heen.

Verder zal het komende jaar regulier onderhoud worden gepleegd op de standaard. Grote aanpassingen zijn niet voorzien. Blijvende aandacht zal er zijn voor het gebruik van actuele versies van SIKB0101 in de keten.

Specifiek door gebruikers van SIKB0101 is aangegeven dat er belangstelling is om SIKB0101/Metingen van een Engelse vertaling. Deze wens is met name geuit door bedrijven die internationaal opereren (laboratoria, adviesbureaus) of die voor het onderhoud aan hun applicaties gebruik maken van buitenlandse ontwikkelaars. We zullen in 2023 bekijken hoe we aan deze wens invulling kunnen geven.

Nadat de standaard SIKB0101 de afgelopen jaren is geïmplementeerd binnen de drinkwaterlaboratoria heeft inmiddels ook de Food-sector aangegeven op het gebruik van SIKB0101 over te willen stappen. Dit zal in 2023 verder worden verkend.

4.3 Aquo - Water

In 2023 gaat het Informatiehuis Water (IHW) verder met het invullen van haar visie op de doorontwikkeling van de Aquo-standaard. Onderwerpen die (wederom) aandacht zullen krijgen zijn:

- Verdere ontwikkeling van de modellen over de lijn van MDD, met uitwisselmodellen voor verschillende doelgroepen/projecten
- Uitleg over de Aquo Wiki omgeving middels (online) bijeenkomsten
- Uitleg video's op de Aquo Wiki (zoals [Wat is Aquo?](#))
- Technische sessies voor het ontsluiten van de informatie uit de WIKI

- Verdere introductie en inbedding van pré-Aquo
- Automatiseren van het wijzigingsproces ondersteund door het WIKI platform
- Kwaliteitsverbetering van de Aquo-standaard
- DSO stelselcatalogus koppeling verder uitbreiden met waterschappen begrippen.
- Ontwikkeling O-API (met subsidie vanuit BZK), hier zullen uiteindelijk alle DD-API's onder vallen.

4.4 SIKB0102 - Archeologie

Vanuit de sector is verzocht het model de komende jaren zo veel mogelijk te bevriezen om hiermee meer ruimte te creëren voor brede implementatie. Noodzakelijk onderhoud op domeintabellen zal plaats blijven vinden. Wel zullen verkenningen worden uitgevoerd welke onderdelen zullen worden doorgevoerd in versie 5 van SIKB0102. Eén van de technische items hierin zal zijn het uit elkaar trekken van het versiebeheer op de standaard en de domeintabellen. Hiermee zal ook de validatie anders moeten worden ingericht. De domeintabellen van SIKB0102 zullen worden opgenomen in de domeintabellenservice van SIKB. Op het moment van een wat grotere update zullen ook enkele andere technische verbeteringen worden doorgevoerd. Een derde belangrijke reden voor een wat grotere update zijn de verbeteringen in het ABR die momenteel worden voorbereid.

Komend jaar zal nadrukkelijk worden gekeken hoe de digitale keten met het landelijke Archis kan worden versterkt en hoe we kunnen bereiken dat ook de gemeentelijke depots aansluiten op de digitale keten. Deels hangt dit samen met voornoemde inhoudelijke discussie. De samenwerking met RCE op het beheer van het ABR zal worden gecontinueerd. RCE werkt op dit moment aan een verbeterslag op het ABR.

4.5 GWSW - Stedelijk water / Riolering

Voor de bestaande vastgestelde onderdelen van de GWSW-ontologie worden in 2023 geen wijzigingen voorzien. Twee nieuwe (pre)GWSW-modules zullen naar verwachting afgerond worden om in proefprojecten gebruikt en aangescherpt te worden: GWSW-Maatregelen en GWSW_Gemalen. Daarnaast zal GWSW-Persleidingen in 2023 als pre-GWSW versie afgerond en gepubliceerd worden.

In 2023 zal het GWSW ook geheel conform de NEN 2660-2 ingericht worden. Dit zal tot aanpassingen leiden in het topmodel en het uitwisselingsformaat en daarmee mogelijk best ingrijpend zijn voor applicatiebouwers. De samenhang met IMBOR en de uniformiteit over alle domeinen van (het beheer van) de openbare ruimte is daarbij van groot belang.

Zoals in 3.5 al benoemd zal de ketenautomatisering van bronbestand via de GWSW-standaard en de applicaties op de GWSW-server en uitlevering via API's naar diverse toepassingen (PDOK, rekenmodel, 3D-model) in 2023 operationeel en generiek beschikbaar worden.

Dit punt is in 2023 ook een belangrijk onderdeel van de groeiende samenwerking met CROW onder de werktitel BORius (Beheer Openbare Ruimte Informatie en Uitwisselstandaard). Dat behelst op termijn het opgaan van het GWSW in een BOR-brede semantische standaard waarmee vastlegging, uitwisseling en presentatie van object- en projectdata gestandaardiseerd en gefaciliteerd zullen worden. Als eerste stap wordt het GWSW meer en meer afgestemd op het IMBOR. Het BORius programma moet ook leiden tot nadere afstemming en meta-afspraken met IHW, SIKB, Geonovum, BZK, VNG, provincies, waterschappen, Rijkswaterstaat en Rijksvastgoedbedrijf.

Bijlage 1 Samenstelling CCvD Datastandaarden

Naam	werkzaam bij	vertegenwoordigt	spreekt namens	koppelt terug naar	domain
Edwin van 't Walderveen	RWS	RWS	RWS	WVL - CIV	SIK80101 en Aquo
Antoon Minten	Gemeente Utrecht	Gemeenten	VNG-WEB	VHG-WEB	SIK80101
Ferry Kramer	Gemeente Vlissingen	Gemeenten	Stedelijk water en Riolerings		GWSW
Thieu Caris	Provincie Zeeland	Provincies	IPO	PPA/Sio	SIK80101 en Aquo
Kier van Gijssel	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Waterschappen	UvW	UvW	Aquo
Bert Darwinkel	TALUW	Adviesbureaus	VKB	VKB	SIK80101
Nus Jurgens	Nazca IT Solutions	Informatiesystemen bodem overheid	BIS-leveranciers	BIS-leveranciers	SIK80101
Luc Scholtis	Labwing	Laboratoria	FENELAB	Bestuur	SIK80101
Frank Terpstra	Geonovum	Geonovum, BRO	adviseur	Geonovum, BRO	SIK80101 en SIK80102
Henk Koster	SIKB	schemabeheerder SIKB		TW 0101/Metingen en TW 0102, BC 0102	SIK80101 en SIK80102
Roeland Heuff	SIKB	secretaris			Aquo
Koos Boersma	IHW	schemabeheerder IHW			Aquo
Stephany de Maaijer	IHW	schemabeheerder IHW		TW Aquo	Aquo
Erik Kraaij	IHW	schemabeheerder IHW			
Hilde Niezen	Stichting RIONED	schemabeheerder Stichting RIONED			
Eric Oosterom	Stichting RIONED	schemabeheerder Stichting RIONED			
Noud Hooyman	Ministerie BZK	voorzitter		Gebruikers en ontwikkelaars	GWSW

Bijlage 2 Afkortingen en begrippen

ABR	Archeologisch Basis Register (RCE)
Aquo	Datastandaard Water (IHW)
ARCHIS	Archeologisch Informatie Systeem (RCE)
BC	Begeleidingscommissie
BIM	Building Information Modelling
BIS	Bodem Informatiesysteem
BOR	Beheer Openbare Ruimte
BORius	Beheer Openbare Ruimte Informatie en Uitwisselstandaard (CROW, Stichting RIONED)
BRO	Basisregistratie Ondergrond
CCvD	Centraal College van Deskundige
CEN	European Committee for Standardization
CIV	Centrale Informatievoorziening (RWS)
DAMO	Data Afspraken Modelmatig Ondersteund
DANS	Data Archiving and Networked Services
DSO	Digitaal stelsel Omgevingswet
FENELAB	Federatie Nederlandse Laboratoria
GDI	(Wet) Generiek Digitale Infrastructuur
GIS	Geografisch Informatiesysteem
GWSW	Gegevenswoordenboek Stedelijk Water (Stichting RIONED)
GWSW-Hyd/HydX	GWSW-module voor Hydraulische berekeningen en het bijbehorende uitwisselformaat HydX
GWSW-Imbor	GWSW-Informatiemodel Beheer Openbare Ruimte
GWSW-Geo	GWSW-module voor GIS-presentaties
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IMBOR	Informatiemodel Openbare Ruimte (CROW)
IHW	Informatiehuis Water
IM Metingen	Informatiemodel Metingen
IMGEO	Informatiemodel Geografie
IMSW	Informatiemodel Stedelijk Water
IWP	Instrument voor het waterpeilbeheer (RWS)
IMWA	Informatiemodel Water
INSPIRE	Infrastructure for Spatial Information in Europe
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISO	International Organization for Standardization
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (SIKB)
KRW	Kader Richtlijn Water
LDT	Linked Data Theatre
MDD	Model Driven Design
MIM	Metamodel van Informatie Modellen (Geonovum)
NCS	Standaard voor codering van onderdelen
NEN2660	Nationale Regels voor informatiemodellering van de bebouwde omgeving
NEN3610	Nationale standaard (basismodel) voor Geoinformatie (NEN)
NORA	Nederlandse Overheid ReferentieArchitectuur
OGC	Open Geospecial Consortium
OGO Bodem+	Opdrachtgeversoverleg Bodem+

PDBS	Provinciaal Depot Beheersysteem
PDOK	Publieke Dienstverlening op de Kaart
PTOLU	Pas toe of leg uit
RCE	Rijksdienst Cultureel Erfgoed
REWAB	Registratieopgaven van drinkwaterbedrijven
RWS	Rijkswaterstaat
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer
SIKB0101	Datastandaard Bodem (SIKB)
SIKB0102	Datastandaard Archeologie (SIKB)
Stichting RIONED	koepelorganisatie voor stedelijk waterbeheer en riolering in Nederland
TW	Technische Werkgroep
UvW	Unie van Waterschappen
WIKI	Digitaal gegevenswoordenboek
VKB	Vereniging Kwaliteitsborging Bodembeheer
VNG	Vereniging Nederlandse gemeenten
W3C	World Wide Web Consortium
WEB	Werkgroep Bodem VNG
WFS	Web Feature Service
WVL	Water Verkeer en Leefomgeving (RWS)